

de posibilitatea de a dezvolta o serie de aspecte importante ale școlii formaliste din cauza economiei inadecvate a lucrării, în speță a faptului că s-a extins prea mult asupra simbolismului și akmeismului, deși concepția lucrării cerea să insiste asupra acestor curente numai atât cât era necesar pentru o interpretare justă a futurismului. Însă din moment ce acestor școli li se acordă un spațiu considerabil în carte, ele fiind tratate în cadrul unor capitole speciale, ne permitem să facem unele aprecieri și în legătură cu acest compartiment al cărții. Autoarea ne prezintă individual pe poeții akmeiști, foarte diferiți între ei, și formînd o școală numai datorită existenței unui program comun, și face unele caracterizări succinte dar substanțiale ale principalilor reprezentanți ai acestei școli: Mai pe larg se vorbește despre predecesorul propriu-zis al futurismului — simbolismul, însă numai ca despre un curent literar din Rusia, cu prea puține referiri la simbolismul european. Aceiași observație se poate face și cu privire la tratarea în carte a futurismului: este prezentat amplu dar nici nu se pune măcar problema raportării posibile la fenomene similare din literatura altor țări, nici măcar la futurismul italian.

În capitolele consacrate studierii curentelor literare din Rusia de la începutul secolului XX vom găsi observații subtile privind maniera artistică a unor poeți de vază, de aceea ne permitem să recomandăm această carte atât specialiștilor în literatura rusă cât și iubitorilor de poezie în genere. Cartea conține printre altele o investigație a poezicii simboliste. Pornindu-se de la analiza unor poezii aparținînd lui Bal'mont, Sologub, Hippius, Brjusov și în special Blok, se relevă principiile instrumentării vocalice, particularitățile rimei, structura simbolului, procedeele lingvistice folosite pentru crearea sensurilor ambigue și a impresiei de imobilitate a lucrurilor. Analiza poeziei simboliste e făcută cu multă perspicacitate și rigoare științifică. Ne permitem totuși să facem două remarci. Una — de detaliu: ni se pare cam tranșant să traduci titlul poeziei lui Bal'mont *Bezglagol'nost'* prin „Lipsa verbului“ (p. 69). Titlul este echivoc, dar se referă, credem, mai degrabă la sensul arhaic al lexemului *glagol* „cuvînt“, deci ar fi mai adecvată, după părerea noastră, traducerea titlului prin „Tăcere“. Dorind să arate că elipsa verbului este un procedeu de predilecție al simbolismului, autoarea credem că a forțat de data asta interpretarea. Și, o altă remarcă, de ordin mai general. Pornind de la analiza unor poezii ca *Pesnja*, de Z. Hippius, *Poetu* și *Junomu poetu* de Brjusov, autoarea îi prezintă pe simbolisti ca pe niște poeți care disprețuiesc mulțimea, sînt conștienți de propria lor superioritate și merg în acest sens mai departe chiar decît romanticii. Autoarea s-a lăsat, după cîte se pare, influențată de poza adoptată de simbolisti. De fapt, credința că poetul e de altă esență decît muritorii de rînd este romantică și ea era însoțită de pretenția poezilor romantici de a impune restului lumii propria lor scară de valori, eșecul acestei încercări generînd situații de conflict. Simbolistii nu se cred superiori, ci prigonii, damnați, vor să evadeze dintr-o lume care nu-i înțelege într-o zonă a purității. În consecință, poza de indiferență, de dispreț este doar o manifestare de moment, accidentală, care se grefează pe un sentiment permanent de solitudine, de izolare.

Cauza acestei înțelegeri greșite a raportului dintre poet și realitate în poezia simbolistă rezidă fără îndoială în faptul că autoarea a aplicat mult prea